

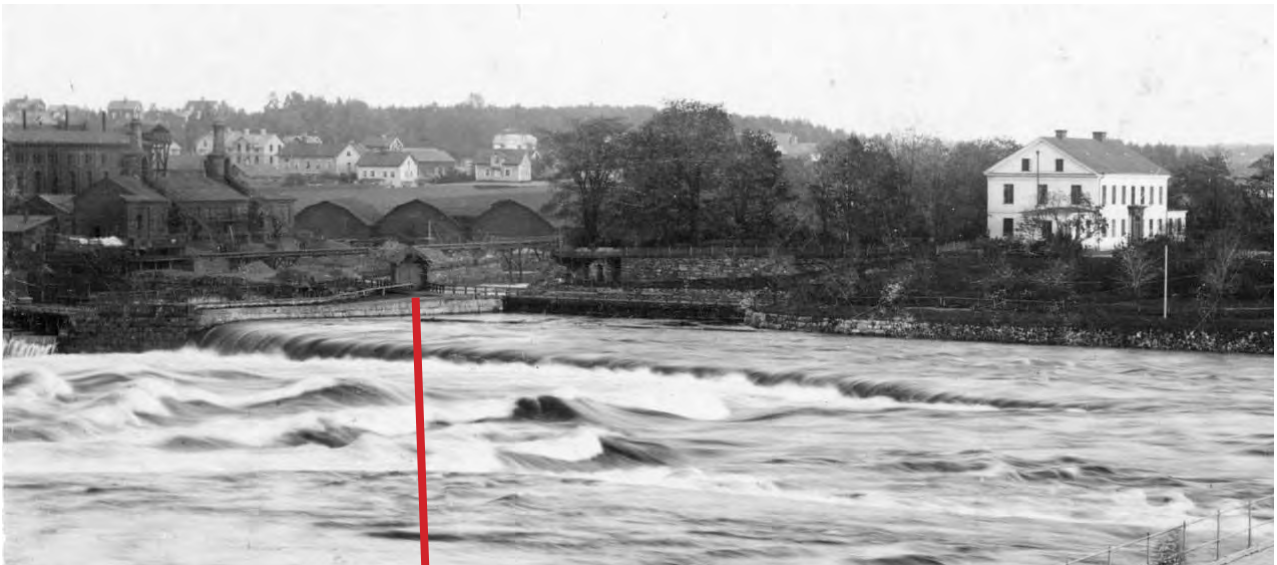

www.ecs-teknik.se

Entréporten Koppardalen

REV 2023 07 07

Teknisk slutrapport efter upprustning och flytt med anvisningar för framtida underhåll

Avesta bruk fotograferat från Månsbo år 1900.

Bruksporten från mitten på 1800-talet var placerad på östra sidan av bron över brukets intagskanal från Dalälven.

All persontrafik till och från bruket skedde via porten.

Porten flyttades i samband med att kraftstationen byggdes på slutet av 1920-talet.

På uppdrag av Avesta Industristad AB

Jonas Åkesson

ECS-Teknik AB, Dalsberga Gård, 775 96 Krylbo

Tel 070-627 90 05 E-post jonas@ecs-teknik.se, www.ecs-teknik.se

Teknisk slutrapport

Flytt

Efter upprustning har porten flyttats till så nära sin ursprungliga uppställning som möjligt med hänsyn till utrymningsvägarna.

Upprustning/restaurering

Har genomförts enligt förslag till vård- och underhållsplan rev 2022 05 11 med följande avvikelser och tillägg.

1. Befintlig takryttare var ej original och har ej återmonterats.
2. Fasadpanelen var så rötskadad att den utbytts och ca 50% av stommen har lagats lika befintlig.
3. Konstruktionen har förstärkts med traditionellt smide.

Röd = ursprunglig position

Blå = nuvarande position

Grön = förvaringsplats fram till 2023

Yttertakens skivtäckning återställd.

Porten är nu uppställd på grusad betongplatta med trätjärad syll och slaggsten.

När de smidda stöttorna under porthalvornas fria ändar kommer på plats skall porthalvan närmast kanalen stå öppen.

Kulörer

Yttertak

Svart Isoguard Pansar.

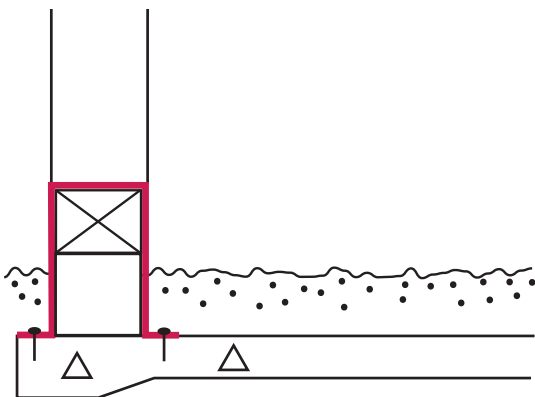
Fasadpanel, dörrar och smide

Utvändig linoljefärg Engwall o. Claesson
NCS S5010-G90Y

Smide

Är grundat med Isotrol Grund Klar.

Anvisningar för framtida underhåll
se sidan 7.

Infästning i mark

Syllen vilar nu på slaggsten som står på en betongplatta och är fäst i betongen med expanderbult.

Projektdeltagare:

Beställare:

Avesta Industristad AB. Axel Johnsons väg 73. 774 34 Avesta Tel: 0226-64 57 00
Handläggare: Henrik Olsson

Generalentreprenör:

Pacora Bygg AB. Fabrikgatan 21. 775 54 Krylbo Tel: 0226-500 84
Handläggare: Bengt Söderström

Ue Plåt:

Eks Plåt & Vent Service AB. Lastgatan 9. 775 54 Krylbo. Tel: 0226-133 50
Handläggare: Hans Pettersson

Ue Snickeri & Målning:

Örjan Falk HB. Lappmarken 125. 775 96 Krylbo. Tel: 070-757 63 44
Handläggare: Örjan Falk

Ue Smide:

Zmide i Krylbo AB. Lastgatan 9. 775 54 Krylbo. Tel: 0226-103 30
Handläggare: Johan Dickfors

Ue Mark:

Avesta Park & Trädgårdsservice AB. Koppardalsvägen 27. 774 41 Avesta. Tel: 0226-547 25
Handläggare: Anders Nyholm

El:

Granitor Electro AB. Prästgatan 50. 774 35 Avesta. Tel: 010-470 75 00
Handläggare: Magnus Lindmark

Byggnadsställning:

Xervon Sweden AB. Fabrikgatan 21. 775 54 Krylbo. Tel: 010-482 10 00
Handläggare; Peter Nordin

Projektering, Kontroll & dokumentation:

ECS-Teknik AB. Dalsberga Gård. 775 96 Krylbo. Tel: 070-627 90 05
Handläggare: Jonas Åkesson

Färgundersökning & kulörval:

Målerikonserverator i Dalarna. Häradsvägen 24. 790 25 Linghed. Tel: 070-321 74 08
Handläggare: Anders Persson

Tillsynsmyndighet: Länsstyrelsen i Dalarna. Åsgatan 38. 791 72 Falun. Tel: 010-225 04 39

Handläggare: Ulrika Jansson

Projektbakgrund: Grunden till projektet var en motion i kommunfullmäktige från Centerpartiet om att så långt som möjligt återställa västra porten till ursprungligt skick med hjälp av adekvata metoder och material vilket härmed kan anses verkställt.

Anvisningar för framtida underhåll:

Klotter av sprejfärg:

Väl torkat klotter slipas lätt med sandpapper och avdammas före målningbättring genom täckmålning med linoljefärg i nyans NCS S5010-G90Y, se Metodanvisning 2 sidan 3.

Yttertak:

Inom 15-20 år när takytan är helt matt och röd grundfärg lyser igenom tvättas hela ytan med 3% ammoniaklösning och uppskrapas samt sköljes. Färgkanter nedslipas. Blottlagd galvad yta pågrundas med Isobet. Täckmålning utföres 2 gånger med Isoguard Pansar svart. Se Metodanvisning 1 sidan 33.

Solbelyst fasad och portblad:

Inom 10 år blir solbelysta ytor matta av UV-ljuset och kriter. När detta skett tvättas matta ytor med 3% ammoniaklösning och avsköljes samt målas 1 gång med linoljefärg i nyans NCS S5010-G90Y.

Ommålning:

Alla träytor ommålas inom 20-25 år genom tvättning, skrapning, pågrundning och täckmålning enligt Metodanvisning 2 sidan 5. Kittning i småsår och vresor får ej förekomma.

Vid ommålning bör synlig syll tjäras med dalbränd trätjära.

Bilagor

Metodanvisning 1 sid 33

Metodanvisning 2 sid 3 och 5

Fotorapport 2023 06 26

All oljebaserad färg skall strykas ut så tunnt att skintorkning ej får ske. Använd runda anstrykningspenslar.

Byte av förzinkad plåttäckning och lagning

För att undvika snara måleri-problem skall all ny förzinkad plåt i fabrik vara förprimad för platsmålning, (kulturplåt t ex fabrikat *Ruukki*).

Efter läggning skall plåtytan omsorgsfullt skyddas så att grundfärgen ej repas.

1. Avfettning

Utföres med 3% ammo-niaklösning och avsköljes eller enligt färgfabrikantens anvisningar.

2. Grundningsmålning

Små sår och repor bättras en gång med *Isobett Allround Grund*.

Lyser zinken igenom allmänt är det säkrast att grundningsmåla alla ytor med *Isobett Allround Grund*.

3. Täckmålning

Utföres två gånger med *Isotrol Taktäck*. På kulturobjekt utbyts sista taktäckskiktet mot linoljefärg.

Översikt Stora Bryggeriet Kv. Hornsberg i Stockholm 2011.

All oljefärg skall appliceras med runda anstrykare och stryks ut så väl att skintorkning ej uppstår.

Tänk på att trasor med oljefärgspill kan självantända!

introteknik.se

eoc.se

Bättringsmålning

Förutsättningar:

Utföres på panel som är målad med oljefärg och med endast små, lokala färgskador. Oljefärg identifieras genom att den löses av lut och släpper från underlaget av stark värme, tex IR-lampa.

Alg- och mögelbekämpning:

Utsatta ytor penslas en gång med 10% *Benac 50*-lösning några dygn före rengöring.

Mellanstrykningsfärgen förtunnas med 15-20% lågaromatisk lacknafta (alifatnafta), färdigstrykningsfärgen appliceras oförtunnad.

Kulör enligt utvändigt kulör-PM.

1. Rengöring och slipning av färgkanter

Detalj eller stycke med skador i måleriet tvättas med 3% ammoniaklösning för om-målning och skrapas till fast underlag. Gråträ sicklas och slipas luddfritt.

OBS! Soda eller lut får ej användas vid tvättning.

Färgkanter slipas ned med sandpapper.

2. Pågrundning

Blottlagt trä pågrundas en gång med linolja-färg som förtunnats med 35-40% lågaromatisk lacknafta (alifatnafta), speciellt omsorgsfullt i småsår och vresor samt kittfalsar.

3. Kittning i småsår och vresor efter omsorgsfull grundningsmålning

Småsår och vresor (skadeställen) kittas efter omsorgsfull grundningsmålning med *LAséal* fönsterkitt utan att överskottskitt smetas ut på träytan. Endast håligheten skall fyllas. Inför målning med mörka nyanser ska den kittade ytan patenteras med *Fransk Schellack-polityr*.

4. Täckmålning

Efter lätt avslipning mellan- och färdigstrykes på skadestället med linoljafärg.

Benac 50

Används för avdödning av mögel och alger på trä mm något dygn före tvättning.

Benac 50 får av miljöskäl användas för direkt avdödning men ej tillsätts färger och puts för långtidsverkan.

Anstrykningspenslar för linoljafärgsmålning.

All färg skall appliceras på torrt underlag med anstrykningspensel och strykas ut så väl att skintorkning ej uppstår.

Behandling av ytor som är målade med linolje- eller alkydoljefärg

Förutsättningar:

Utföres på ytor med av ålder hårt sliten oljefärg. Oljefärg löses av lut och släpper från underlaget av stark värme, tex IR-lampa.

Alg- och mögelbekämpning:

Alla påväxta ytor penslas med 10% *Benac 50*-lösning några dygn före tvätt.

Benac 50 får av miljöskäl ej tillsättas färger och puts för långtidsverkan men får användas för direkt avdödning av mögel och alger.

1. Rengöring

Tvättning för ommålning med 3%-ig ammoniaklösning, skrapning och borstning till fast underlag. Gråträ sicklas och slipas luddfritt.

OBS! Soda eller lut får ej användas vid tvättning.

Blanka ytor avlipas till matt yta med sandpapper. Färgkanter nerslipas.

Gravrostande spikskallar, plåt och smide mm rengörs till metallrent underlag genom skrapning och borstning. Blanka ytor nedmattas med 3% ammoniaklösning och sandpapper.

2. Komplettering av träpanel och stomme

Trasigt och rötskadat trä utbyts mot nytt av furu eller gran lika befintligt som spikas med varmförzinkad trådspik. Löst sittande panel spikas fast med varmförzinkad trådspik.

3. Grundningsmålning/pågrundning

Blottlagt trä grundningsmålas en gång med linoljefärg som förtunnats med 35-40% lågaromatisk lacknafta (alifatnafta).

Rengjort smide, spikskallar mm grundningsmålas två gånger med *Isotrol Klarlack Grund*. Rengjord förzinkad yta grundningsmålas en gång med *Isobett*.

4. Kittning med linoljebaserat kitt

Småår och vresor kittas med *LAseal* fönsterkitt utan att överskottskitt spacklas ut på omgivande oskadade träytor.

Inför målning med mörka nyanser ska den kittade ytan patenteras med *Fransk Schellack-polityr*.

5. Mellanstrykning

Utföres en gång med linoljefärg som förtunnats med 15-20% lågaromatisk lacknaft (alifatnafta), alternativt med förtunnad alkydoljefärg.

6. Färdigstrykning

Utföres en gång med oförtunnad linoljefärg, alternativt med alkydoljefärg.

Kulör enligt utvändigt kulör-PM.

All färg skall appliceras på torrt underlag med anstrykningspensel samt strykas ut så väl att skinttorkning ej uppstår. Fuktkvot får vid målningstillfället ej överstiga 15%. Fuktkvot skall mätas och journalföras i dagbok.

www.ecs-teknik.se

Entréporten till Koppardalen

2023 06 26

Fotorapport efter upprustning 2022-2023

Porten var under 1890-tal placerad på bron över kanalen för brukets vattenintag.

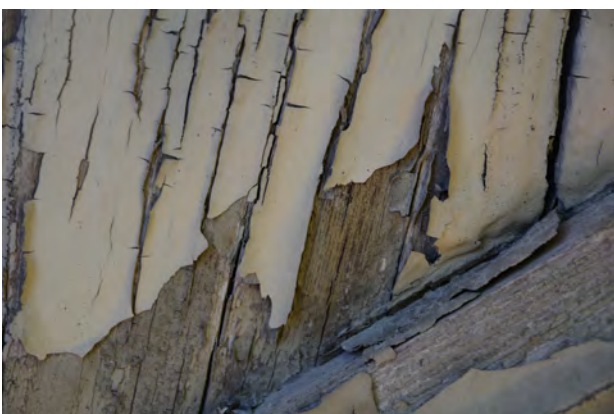

Fotograferat från Månsbo år 1900.

Foton från 2022 05 06 inför åtgärder

Kulörundersökning 2022 05 18

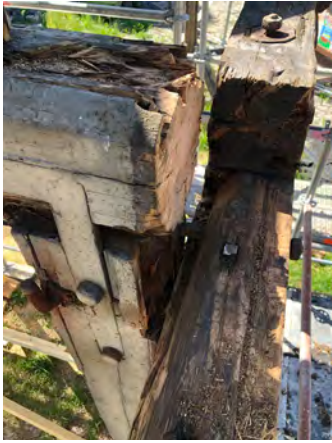
Flytt inför undersökning och åtgärd juni 2022

Demontering och lagning 2022-2023

Demontering och lagning 2022-2023

Demontering och lagning 2022-2023

Målning portblad 2022

Ny skivtäckning november 2022

Slutlig uppställning maj 2023

